

ปัจจัยความเป็นเลิศในการบริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข
The Excellence Factors for Nursing College Administration
Under the Ministry of Public Health

บุญทิพย์ ลิขิตพงษ์วิทย์^{1*} และ ประเสริฐ อินทร์รักษ์²

Boontip Likitpongwit^{1*} and Prasert Intarak²

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี¹, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร²

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ปัจจัยความเป็นเลิศในการบริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข 2) ผลการยืนยันปัจจัยความเป็นเลิศในการบริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ศึกษาค้นคว้าตัวแปรเกี่ยวกับความเป็นเลิศในการบริหารโดยวิเคราะห์ แนวคิดหลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และนำข้อสรุปที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหาเป็นองค์ความรู้เกี่ยวกับปัจจัยความเป็นเลิศในการบริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข และใช้เป็นแนวทางหรือกรอบในการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง แล้วนำไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ นำข้อมูลทั้งหมดที่สังเคราะห์ได้ไปสร้างเครื่องมือสังเกตชนิดตรวจสอบรายการ การบริหารวิทยาลัยพยาบาล เพื่อยืนยันตัวแปรความเป็นเลิศในการบริหาร ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ปัจจัย กลุ่มตัวอย่างคือ วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข จำนวน 25 แห่ง ใช้วิธีสุ่มตัวอย่าง แบบสุ่มอย่างง่าย ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย 1) ผู้บริหาร ได้แก่ ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาล รองผู้อำนวยการ/ผู้ช่วยผู้อำนวยการ 2) หัวหน้าภาควิชา/หัวหน้างาน ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปฏิบัติงานสอนในวิทยาลัยพยาบาล 3) หัวหน้างาน 4) ประธาน/กรรมการวิทยาลัย รวมทั้งสิ้น 300 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความคิดเห็น ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน ได้ค่าดัชนีความเที่ยงตรงทั้งฉบับ เท่ากับ .94 หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .98 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสำรวจด้วยการวิเคราะห์ปัจจัยหลัก ใช้วิธีหมุนแกนปัจจัยแบบอโรโกลนอลด้วยวิธีแวนแมกซ์ ขั้นตอนที่ 3 การยืนยันปัจจัย กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารในสถาบันพระบรมราชชนกและผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุขที่ประสบผลสำเร็จในการบริหารสถาบัน จำนวน 5 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบตรวจสอบรายการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า

1. ปัจจัยความเป็นเลิศในการบริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ประกอบด้วย 8 ปัจจัยที่สำคัญ คือ 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 2) การมุ่งเน้นบุคลากร 3) การมุ่งเน้นปฏิบัติการ 4) การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล 5) กระบวนการจัดการเรียนการสอน 6) ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ 7) การวางแผนกลยุทธ์ และ 8) การมุ่งเน้นผลลัพธ์การดำเนินงาน

2. ผลการยืนยันปัจจัยความเป็นเลิศในการบริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข พบว่า ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน มีความเห็นสอดคล้องกัน โดยมีความเห็นว่า ปัจจัยความเป็นเลิศในการบริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ทั้ง 8 ปัจจัย มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ มีความถูกต้อง และเป็นประโยชน์

ควรเพิ่มสมรรถนะความเป็นเลิศในการบริหารที่เหมาะสมให้กับบุคลากร และดำเนินการพัฒนาหลักสูตรเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้บริหาร โดยตามบริบทที่จำเป็นในวิทยาลัยพยาบาล

คำสำคัญ: วิทยาลัยพยาบาล, ความเป็นเลิศ, การบริหาร

* ผู้ให้การติดต่อ (Corresponding email: likitpongwit@yahoo.com เบอร์โทรศัพท์ 0861-4142789)

Abstract

The purposes of this research were to: 1) investigate which factor should apply for excellence in administration of the nursing colleges that are under the jurisdiction of the Ministry of Public Health, and 2) confirm how those factors could effectively apply for excellence in administration of the nursing colleges that are currently under the jurisdiction of Ministry of Public Health. There were 3 steps of this research operation. Firstly, the conceptual framework of the research was determined, based on literature review. Data was analyzed using content analysis, in order to gain related knowledge and to create an unstructured interview questionnaire, prior to collecting data among experts and specialists. The variables for excellence in administration were synthesized to create useful checklist observation forms for collecting data regarding the nursing college administration. Secondly, factor analysis was achieved. Sample was 300 administrating staff from 25 nursing colleges under the jurisdiction of Ministry of Public Health. Simple random sampling was used. The sample was divided in 4 groups: 1) nursing college directors, deputy directors, and assistant directors, 2) head of department, head of division who were instructors, 3) head of division working as supportive officer, permanent employees, temporary employees, government employees, and 4) chairman or board committee members. The research instrument was a questionnaire. Its content validity was confirmed by five experts yielding a value of .94. The reliability of the instrument was tested with Cronbach's alpha coefficient yielding a value of .98. The data was analyzed by using exploratory factor analysis. The principle component factor analysis method and orthogonal rotation based on the varimax technique were used. Thirdly, the confirmatory factor analysis was conducted. The confirmation was done by five successful administrators who worked at Praboromarajchanok institute and into many nursing colleges (directors). Purposive sampling was used. A checklist form was used to collect data. The data were analyzed using content analysis.

The findings of this study were as follows:

1. The factors for achieving administration excellence in the nursing colleges under the jurisdiction of the Ministry of Public Health consisted of eight factors including: a) executive leadership, b) people-oriented management, c) task oriented management, d) management in accordance with principles of good governance, e) formulating instructional process, f) providing the information technology system, g) formulating strategic plan, and h) result-based focus.
2. The experts confirmed that those eight excellence factors were in conformity with the principles of propriety, feasibility, accuracy, and utility.

The findings from this study suggest that the factors found can be used as guidelines to enhance efficient administration in nursing colleges regarding the development of personnel performance, and curriculum development for promoting administrators' competency.

Keywords: Nursing College, Excellence, Administration

บทนำ

องค์การในปัจจุบัน ต้องเผชิญกับแรงผลักดันจากสภาพแวดล้อมหลายด้าน จึงเป็นสิ่งยากที่องค์กรจะหลีกเลี่ยงผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ หลายองค์กรเข้าสู่ภาวะการถดถอย เนื่องจากไม่สามารถปรับตัวให้ตอบสนองกับสภาพแวดล้อมได้ ซึ่งองค์การด้านการศึกษาดูเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันอุดมศึกษา กำลังเผชิญกับความต้องการของสังคมที่เปลี่ยนไปทั้งในระดับสถาบัน และสังคมทั่วไป (พลฤทธิ เทศจิบ, 2552) ซึ่งสภาพในปัจจุบันและอนาคตขององค์การด้านการศึกษาก็ได้รับผลกระทบอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ประกอบด้วยเศรษฐกิจโลก และการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย และสภาวะการแข่งขันขององค์การด้านการศึกษาระดับอุดมศึกษา (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559) ดังนั้น องค์การด้านการศึกษาของไทยจำเป็นต้องมีการบริหารสถาบันการศึกษาในการจัดการปรับองค์กร เพื่อให้ก้าวไปสู่ “ความเป็นเลิศ” โดยผู้บริหารจะต้องตระหนัก และให้ความสำคัญต่อการแสวงหาการบริหารงานที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ นำไปสู่การพัฒนาการศึกษาเพื่อรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก

วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่เน้นการผลิตบัณฑิตเฉพาะทางหรือเฉพาะกลุ่มสาขาวิชา มุ่งมั่นที่จะพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง แต่ในสภาพปัจจุบันมีปัจจัยภายในและภายนอกหลายประการ ที่ทำให้ต้องเร่งดำเนินการพัฒนาระบบการบริหารจัดการทั้งในสถาบันพระบรมราชชนกส่วนกลาง และวิทยาลัย ซึ่งวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ยังมีปัญหาด้านการบริหารจัดการ เห็นได้จากข้อมูลการประเมินศักยภาพทางยุทธศาสตร์ การวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนภายใต้บริบทในภาพรวม พบว่า จุดอ่อนด้านการบริหารจัดการ ได้แก่ 1) ระบบบริหารจัดการไม่เข้มแข็ง ขาดความอิสระทางวิชาการ และการบริหาร 2) การบริหารจัดการด้านภาระงาน ขาดการมองด้านความแตกต่างทางศักยภาพ และความเชี่ยวชาญของผู้บริหารแต่ละบุคคล 3) การประสานการสร้างความร่วมมือระหว่างส่วนกลาง และสถานศึกษายังไม่มีประสิทธิภาพมากนัก 4) นโยบายการผลิต/พัฒนาไม่ชัดเจน มีการเปลี่ยนบ่อย (สถาบันพระบรมราชชนก, 2558) ซึ่งสภาพปัญหาดังกล่าว อาจส่งผลกระทบทำให้เป็นภาระต่อการบริหารองค์การที่จะต้องพยายามแสวงหาแนวทางปรับองค์กร เพื่อให้ก้าวไปสู่ “ความเป็นเลิศ” จากสภาพปัญหาและแนวโน้มดังกล่าว สถาบันพระบรมราชชนกได้กำหนดทิศทางยุทธศาสตร์การพัฒนาสถาบันพระบรมราชชนก พ.ศ. 2559-2563 โดยสถาบันมุ่งเน้นการพัฒนาความเป็นเลิศขององค์การ เพื่อขับเคลื่อนองค์กรให้เป็นสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำ สร้างกำลังคนด้านสุขภาพระดับสากล สู่ชุมชนสุขภาวะที่ยั่งยืน และกำหนดเป้าประสงค์มีความมุ่งหมายให้ 1) มีความเข้มแข็งทางด้านบริหาร บริการและวิชาการ พึ่งตนเองได้ เป็นที่พึ่งของท้องถิ่น และชุมชน ได้รับการยอมรับในระดับประเทศ และสากล 2) บัณฑิตและบุคลากรด้านสุขภาพที่ได้รับการพัฒนาจากสถาบันฯ มีความเพียงพอ มีสมรรถนะที่พึงประสงค์ และมีความเป็นมืออาชีพ (สถาบันพระบรมราชชนก, 2559) สอดคล้องกับความต้องการของระบบ

สุขภาพนโยบายการสาธารณสุข และแผนยุทธศาสตร์พัฒนาการศึกษาสำหรับกำลังคนด้านสุขภาพในศตวรรษที่ 21 (พ.ศ.2557-พ.ศ.2561) ที่กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า “การศึกษา คุณภาพ เสมอภาค เพื่อสมรรถนะและหัวใจบุคลากรด้านสุขภาพ” มุ่งเน้นประเด็นยุทธศาสตร์วิสัยทัศน์ที่มีความสำคัญต่อการสร้างความเป็นเลิศในการบริหารสถาบัน คือ การปฏิรูปการบริหารจัดการในสถาบันการศึกษา การออกแบบการบริหารจัดการของสถาบันการศึกษา และกระบวนการเรียนการสอน (สมัชชาสุขภาพแห่งชาติ, 2557) ดังนั้น การที่วิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข จะสามารถดำเนินการตามภารกิจหน้าที่ให้บรรลุความมุ่งหมายดังกล่าวได้ จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการบริหารจัดการสถาบันการศึกษาที่ดีมีประสิทธิภาพ และสามารถสร้างความเป็นเลิศในการบริหารองค์กรได้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยความเป็นเลิศในการบริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข เนื่องจากวิทยาลัยในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข เป็นองค์กรทางการศึกษาพยาบาลหลักของประเทศที่มีครอบคลุมในทุกภาคของประเทศไทย มีพันธกิจหลักในการผลิตบัณฑิตพยาบาลในระดับปริญญาตรี โดยเน้นการสอน การประเมินและวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน รวมทั้งการประยุกต์ความรู้เพื่อให้บริการวิชาการ และวิชาชีพแก่ชุมชนในท้องถิ่นที่สอดคล้องกับความต้องการทางด้านสุขภาพของสังคม และสถานประกอบการ ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยความเป็นเลิศในการบริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข
2. เพื่อศึกษาผลการยืนยันปัจจัยความเป็นเลิศในการบริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาเอกสารแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยความเป็นเลิศในการบริหาร ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ ที่ได้จากการสัมภาษณ์ และการศึกษากรณีการบริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข จากแนวคิดทฤษฎีดังกล่าวบูรณาการเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Research Methodology) ระหว่างวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณ วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าตัวแปรเกี่ยวกับความเป็นเลิศในการบริหารโดยวิเคราะห์ แนวคิดหลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยความเป็นเลิศ ในการบริหารของวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข จากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องทั้งใน และต่างประเทศ และนำข้อสรุปที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหาเป็นองค์ความรู้เกี่ยวกับปัจจัยความเป็นเลิศ ในการบริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข และใช้เป็นแนวทางหรือกรอบในการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง แล้วนำไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับปัจจัยความเป็นเลิศ ในการบริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ผู้วิจัยเลือกผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญแบบเจาะจง (Purposive Method) ตามคุณสมบัติที่กำหนด จำนวน 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 เป็นผู้บริหารของสภาการพยาบาล ด้านการบริหารจัดการสถาบันการศึกษาพยาบาล จำนวน 1 คน กลุ่มที่ 2 เป็นผู้บริหารของสถาบันพระบรมราชชนก สังกัดกระทรวงสาธารณสุข จำนวน 2 คน และกลุ่มที่ 3 เป็นผู้บริหาร/นักวิชาการ ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุขจำนวน 5 คน หลังการสัมภาษณ์นำข้อมูลทั้งหมดที่สังเคราะห์ได้ไปสร้างเครื่องมือสังเกตชนิดตรวจสอบรายการ นำไปสังเกตการณ์การบริหารวิทยาลัยพยาบาล เพื่อยืนยันตัวแปรหรือประเด็นความเป็นเลิศในการบริหาร และหาข้อสรุปปัจจัยความเป็นเลิศ ในการบริหารวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ปัจจัย มีการนำตัวแปรที่ได้ในเชิงคุณภาพไปสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย โดยการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถามความคิดเห็นด้วยดัชนีความสอดคล้องที่เรียกว่า IOC (Index of Item-Objective Congruence) ซึ่งพิจารณาค่า IOC ที่มากกว่า 0.5 ขึ้นไป โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ได้ค่าดัชนีความเที่ยงตรงทั้งฉบับ เท่ากับ .94 นำแบบสอบถามความคิดเห็นไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเดียวกับการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 36 คน รวบรวมข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามความคิดเห็นทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient) ด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach' Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามความคิดเห็นทั้งฉบับ มีค่าเท่ากับ .98 หลังจากนั้น นำแบบสอบถามความคิดเห็นฉบับสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลกับหน่วยวิเคราะห์ คือ วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข จำนวนทั้งหมด 28 แห่ง กำหนดผู้ให้ข้อมูลวิทยาลัยละ 12 คน ประกอบด้วย 1) ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาล/ผู้บริหารระดับรองผู้อำนวยการ/ผู้ช่วยผู้อำนวยการ 2) หัวหน้าภาควิชา/หัวหน้างาน ซึ่งเป็นอาจารย์/วิทยากรที่ปฏิบัติงานสอนในวิทยาลัยพยาบาล 3) หัวหน้างานซึ่งเป็นข้าราชการ/ลูกจ้างประจำ/พนักงานราชการ/ลูกจ้างชั่วคราวในวิทยาลัยพยาบาล 4) ประธาน/กรรมการวิทยาลัย จากการรวบรวมข้อมูลผู้วิจัย ได้รับแบบสอบถามความคิดเห็นกลับคืนมา จำนวน 300 ฉบับ จากกลุ่มตัวอย่างวิทยาลัยพยาบาล 25 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 89.28

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลแล้วมาทำการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) เพื่อจำแนกตัวแปรปัจจัยความเป็นเลิศในการบริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ทำการวิเคราะห์

ข้อมูลโดยใช้การสกัดปัจจัย (Factor Extraction) ด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principle Component Analysis: PCA) ใช้วิธีหมุนแกนองค์ประกอบ (Factor Rotation) แบบออร์โธโกนอล (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธีแวนิแมกซ์ (Varimax) สำหรับการกำหนดจำนวนปัจจัย พิจารณาจาก 1) ค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalue) แต่ละปัจจัยนั้นที่มากกว่าหรือเท่ากับ 1 ตามเกณฑ์ของไคเซอร์ (Kaiser's Criterion) และ 2) มีค่าน้ำหนักปัจจัย (Factor Loading) ของตัวแปรแต่ละตัวของปัจจัยนั้นมีค่าตั้งแต่ .45 ขึ้นไป และ 3) มีตัวแปรที่บรรยายในแต่ละปัจจัย มีจำนวน 3 ตัวแปรขึ้นไป

ทั้งนี้ ผู้วิจัยทำการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้น (Assumption) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การมีข้อมูลลักษณะการแจกแจงเป็นโค้งปกติ (Normality) โดยพิจารณาจากกราฟ Normal Probability Plot พบว่า ข้อมูลส่วนใหญ่จะอยู่รอบ ๆ เส้นตรง และใช้สถิติทดสอบ Kolmogorov-Smirnov Test พบว่าข้อมูลมีการแจกแจงแบบปกติ ($p=0.070$) ดังนั้น สรุปได้ว่า ลักษณะของข้อมูลมีการแจกแจงแบบปกติ

2. การตรวจสอบ Outliers ของข้อมูลและทดสอบความแปรปรวนของค่าความคลาดเคลื่อนคงที่ ต้องมีความเป็นเอกภาพ (Homoscedasticity) และโดยพิจารณาจากกราฟ Scatter Plot พบว่า มีการกระจายของจุดห่างจากเส้นตรงอย่างสมมาตร และอยู่ระหว่าง ± 3

3. ผลการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของสถิติวิเคราะห์ปัจจัยโดยความเหมาะสม ของข้อมูลจากค่าดัชนี ไคเซอร์-เมเยอร์-ออลกิน (The Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy: (MSA)) พบว่า มีค่าเท่ากับ .933 แสดงถึงความเหมาะสมเพียงพอของข้อมูลทั้งหมด และตัวแปรต่าง ๆ ที่สามารถใช้การวิเคราะห์ปัจจัยได้ในระดับดีมากเพราะค่า KMO มีค่าสูง การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยค่าสถิติทดสอบ Bartlett's Test of Sphericity มีนัยสำคัญทางสถิติ ($Sig=0.00<.05$) สำหรับค่า Sig น้อยกว่า 0.05 แสดงว่า เมตริกซ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กัน ดังนั้น ข้อมูลที่ได้จึงมีความเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์ปัจจัยต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 การยืนยันปัจจัย มีการนำปัจจัยความเป็นเลิศในการบริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข มาพิจารณาตรวจสอบยืนยันจากผู้เชี่ยวชาญตามคุณสมบัติที่กำหนด ซึ่งเป็นผู้บริหารของสถาบันพระบรมราชชนก และผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ที่ประสบผลสำเร็จในการบริหารสถาบัน จำนวนทั้งหมด 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบตรวจสอบรายการ ผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นในประเด็นความเหมาะสม (Propriety) ความเป็นไปได้ (Feasibility) ความถูกต้อง (Accuracy) และความเป็นประโยชน์ (Utility) ใช้การวิเคราะห์ด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา

จริยธรรมวิจัย

ผู้วิจัยเสนอโครงการวิจัยเพื่อขอรับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม ได้หมายเลขรับรอง COA No 13/2558, ERB No 13/2558 ลงวันที่ 7 สิงหาคม 2558

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย รายละเอียดดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 255 คน คิดเป็นร้อยละ 85.00 เป็นเพศชายจำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 15.00 มีอายุ 41-50 ปีมากที่สุด จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 51.00 น้อยที่สุด คือ มีอายุ 31-40 ปี จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 14.67 สำหรับวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท มากที่สุด จำนวน 232 คน คิดเป็นร้อยละ 77.33 น้อยที่สุด คือปริญญาตรี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 5.67 และมีประสบการณ์ในการทำงาน 16 ปีขึ้นไป มากที่สุด จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 41.68 น้อยที่สุด คือ มีประสบการณ์ในการทำงาน 11-15 ปีขึ้นไป จำนวน 34 คน คิดเป็น ร้อยละ 11.32

2. ปัจจัยความเป็นเลิศในการบริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ประกอบด้วย 93 ตัวแปร จำนวนทั้งหมด 8 ปัจจัย คำนวณน้ำหนักปัจจัย (Factor Loading) อยู่ระหว่าง 0.456-0.824 ค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) มากกว่า 1.00 สามารถอธิบายค่าความแปรปรวนของตัวแปรทั้งหมดได้เท่ากับ ร้อยละ 60.91 ลำดับน้ำหนักของปัจจัยที่ได้จากมากไปน้อย คือ 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 2) การมุ่งเน้นบุคลากร 3) การมุ่งเน้นการปฏิบัติการ 4) การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล 5) กระบวนการจัดการเรียนการสอน 6) ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ 7) การวางแผนกลยุทธ์ 8) การมุ่งเน้นผลลัพธ์การดำเนินงาน จะเห็นได้ว่า ปัจจัยความเป็นเลิศในการบริหารวิทยาลัย สังกัดกระทรวงสาธารณสุข มีลักษณะเป็นพหุปัจจัย ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย

3. ผลการยืนยันปัจจัยความเป็นเลิศในการบริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข พบว่า ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน มีความเห็นสอดคล้องกัน โดยมีความเห็นว่า ปัจจัยความเป็นเลิศในการบริหารวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ทั้ง 8 ปัจจัย มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้อย่างมีความถูกต้อง และมีความเป็นประโยชน์ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

อภิปรายผล

การวิจัยในครั้งนี้ สามารถนำมาอภิปรายผลในประเด็นของปัจจัยความเป็นเลิศในการบริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุขได้ ดังนี้

ปัจจัยความเป็นเลิศในการบริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ประกอบด้วย 8 ปัจจัย ลำดับน้ำหนักของปัจจัยที่ได้จากมากไปน้อย คือ 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 2) การมุ่งเน้นบุคลากร 3) การมุ่งเน้นการปฏิบัติการ 4) การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล 5) กระบวนการจัดการเรียนการสอน 6) ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ 7) การวางแผนกลยุทธ์ และ 8) การมุ่งเน้นผลลัพธ์การดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า วิทยาลัยพยาบาลเป็นสถาบันการศึกษาวิชาชีพพยาบาลเฉพาะทาง ที่สังกัดกระทรวงสาธารณสุข อยู่ในความรับผิดชอบภายใต้การกำกับดูแลโดยสถาบันพระบรมราชชนก มีภารกิจหลักในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี และการศึกษาต่อเนื่องพยาบาลศาสตร์ ให้เป็นไปตามมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา พัฒนาบุคลากร โดยการจัดการฝึกอบรม/ประชุม/สัมมนา ทั้งทางด้านบริหาร ด้านบริการ และด้านวิชาการ ดำเนินการวิจัย และพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ทางด้านวิชาการ และการบริการสุขภาพบริการวิชาการ และให้บริการด้านสุขภาพแก่สังคม ส่งเสริมทำนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และประชาธิปไตย

(กระทรวงสาธารณสุข, 2559) จากการดำเนินงานของวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทสำคัญของสถาบันอุดมศึกษาเฉพาะทาง ด้านการจัดการศึกษาวิชาชีพพยาบาล ที่มุ่งเน้นการพัฒนาความเป็นเลิศขององค์กร เพื่อขับเคลื่อนองค์กรให้เป็นสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำ ซึ่งปรากฏอยู่ในยุทธศาสตร์การพัฒนา พ.ศ.2559-2563 (สถาบันพระบรมราชชนก, 2559) สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์พัฒนาศึกษา สำหรับกำลังคนด้านสุขภาพในศตวรรษที่ 21 (พ.ศ.2557-พ.ศ.2561) (สมัชชาสุขภาพแห่งชาติ, 2557) แต่ในสภาพปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคตวิทยาลัยพยาบาล อาจต้องเผชิญกับปัจจัยภายในและภายนอกหลายประการ เห็นได้จากการผลิตบัณฑิตพยาบาลที่มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของตลาด/ผู้รับบริการ การเปลี่ยนแปลงการปฏิรูประบบราชการ ระบบสุขภาพ เกิดวิกฤตของวิชาชีพพยาบาล และผลกระทบที่ส่งต่อการบริหารสถานศึกษา ประกอบกับการแข่งขันเสรีการศึกษาของประชาคมอาเซียน อีกทั้งแนวโน้มในศตวรรษที่ 21 สถานการณ์ของปัญหาสุขภาพ มีการเปลี่ยนผ่านทางระบาดวิทยา และการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทำให้ประชาชนผู้รับบริการมีความต้องการและความจำเป็นด้านสุขภาพที่มีคุณภาพมากขึ้น สถานบริการสุขภาพต้องการบัณฑิตพยาบาลที่มีคุณลักษณะบัณฑิตที่มีสมรรถนะสูงกว่าในอดีต และเป็นบุคลากรที่มีสมรรถนะสูง ทำให้สภาพการบริหารงานของวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ต้องเปลี่ยนแปลงและมีการพัฒนาองค์กรอยู่ตลอดเวลา ดังนั้น วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข จึงต้องมีแนวทางการส่งเสริมความเป็นเลิศในการบริหารเชิงระบบ เพื่อเตรียมความพร้อมในการบริหารจัดการองค์กรสู่ความเป็นเลิศ สามารถขับเคลื่อนองค์กรให้มีศักยภาพในการแข่งขันรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก สร้างความมั่นใจให้แก่สังคมว่า สามารถผลิตและพัฒนาบัณฑิตได้อย่างมีมาตรฐานสากล และมีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง จากข้อค้นพบดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับปัจจัยความเป็นเลิศในการบริหารสถาบันอุดมศึกษาในต่างประเทศ ที่นำแนวคิดหลักของการดำเนินการที่เป็นเลิศด้านการศึกษา และแนวคิดความเป็นเลิศการบริหารสถาบันอุดมศึกษา นำมาประยุกต์ใช้ในองค์การด้านการศึกษา เห็นได้จากปัจจัยความเป็นเลิศของมูลนิธิบริหารคุณภาพแห่งชาติยุโรป ระบุไว้ว่าองค์การความเป็นเลิศ ประกอบด้วยภาวะผู้นำ นโยบาย และกลยุทธ์ การบริหารบุคคลในองค์กร และการมุ่งเน้นที่ผลลัพธ์ (Brusoni & Others, 2014) เช่นเดียวกับแนวคิดหลักของการดำเนินการที่เป็นเลิศด้านการศึกษาของบัลต์ดริจ ค.ศ.2015-2016 ประกอบด้วย ภาวะผู้นำ การวางแผนกลยุทธ์ ผู้ปฏิบัติงาน การปฏิบัติการ และผลลัพธ์ (Baldrige, 2015) ส่วนสถาบันมาตรฐานและเทคโนโลยีแห่งชาติ ประเทศสหรัฐอเมริกา กล่าวถึงเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ เพื่อประเมินคุณภาพสถาบันอุดมศึกษา ที่ได้รับการยอมรับในระดับสากล มีเกณฑ์ด้านการบริหาร ได้แก่ ภาวะผู้นำ (Leadership) โดยผู้นำระดับสูงของสถาบันเป็นผู้บริหารที่ชี้แนะให้สถาบันมีความยั่งยืน มีจริยธรรมของผู้นำระดับสูง มีธรรมาภิบาล และการวางแผนกลยุทธ์ (National Institute of Standard and Technology (NIST), 2014) สำหรับ Ruben กล่าวถึงปัจจัยที่จำเป็นเพื่อความเป็นเลิศในการบริหาร และการธำรงรักษาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษาไว้อย่างดีเยี่ยม ประกอบด้วย ภาวะผู้นำ แผนงาน บุคลากรในสำนักงาน การใช้ข้อมูลสารสนเทศ และผลลัพธ์ (Ruben, 2014) สอดคล้องกับการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นเลิศของมหาวิทยาลัย ประกอบด้วย ระบบการบริหาร ทรัพยากรบุคคล (สิทธิชัย สอนสุภี, 2554) และสอดคล้องกับการศึกษาองค์ประกอบหลักของระบบการบริหารที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศของสถานศึกษาเอกชน ประกอบด้วยภาวะผู้นำของผู้บริหาร การวางแผนกลยุทธ์ การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล และการจัดการสารสนเทศ และความรู้

(ศุภลักษณ์ เศษะระพานิช, 2550) นอกจากนี้จากข้อค้นพบปัจจัยในการวิจัยดังกล่าว มีความแตกต่างกับการศึกษาของสุรรัตน์ ดวงสุวรรณ (2555) ซึ่งพบว่า องค์ประกอบเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อรูปแบบการบริหารจัดการมหาวิทยาลัยเฉพาะทาง คือ 1) ด้านผู้นำองค์กร 2) ด้านการพัฒนาหลักสูตร 3) ด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4) ด้านการพัฒนาบุคลากร 5) ด้านการสร้างเครือข่าย 6) ด้านงบประมาณ 7) ด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลง และ 8) ด้านการประกันคุณภาพ จากข้อค้นพบปัจจัยความเป็นเลิศในการบริหารของวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ทั้ง 8 ปัจจัยดังกล่าว ผู้บริหารของสถาบันพระบรมราชชนก และผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ควรสนับสนุนการนำปัจจัยที่ได้จากงานวิจัยในครั้งนี้ ไปใช้ประโยชน์ในการเพิ่มสมรรถนะความเป็นเลิศในการบริหารที่เหมาะสมกับบุคลากร และในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้บริหาร ควรเน้นเนื้อหาที่เกี่ยวกับการจัดการกับปัจจัยทั้ง 8 ประการ เพื่อเป็นประโยชน์ และเหมาะสมกับบริบทที่จำเป็นในวิทยาลัยพยาบาลต่อไป

เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัย สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ปัจจัยภาวะผู้นำของผู้บริหาร เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในลำดับที่ 1 มีตัวแปรที่บรรยาย 22 ตัวแปร ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาลต้องมีทิศทางหรือหลักการในการทำงาน และสามารถถ่ายทอดเป็นกิจกรรมหรือการดำเนินงานในเชิงรูปธรรมได้ การสร้างความสุขให้กับผู้ปฏิบัติงานพร้อมไปกับการพัฒนาองค์กร เพื่อเป็นแรงขับเคลื่อนให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถทำงานได้ตรงตามทิศทาง และวัดผลในเชิงคุณภาพอย่างชัดเจน ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับภาวะผู้นำของผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาลเป็นสำคัญ โดยข้อค้นพบดังกล่าวนี้สอดคล้องกับการวิเคราะห์โปรไฟล์ เพื่อการคาดการณ์แนวโน้มความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพของสถาบันอุดมศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารระดับสูงมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อทุกปัจจัยในโมเดลการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษารวมทั้งผลการดำเนินงานของสถาบัน ซึ่งสะท้อนว่าความสำเร็จด้านการดำเนินงานของสถาบันขึ้นกับภาวะผู้นำของผู้บริหารระดับสูงเป็นสำคัญ (บุรทิน ขำภีรัฐ, 2554) สอดคล้องกับการศึกษาของศศิรัศม์ ประสาทแก้ว, จรัส อติวิทยาภรณ์ และอิศรภรณ์ รินโธสง (2557) พบว่า หัวใจของการบริหารมหาวิทยาลัยอยู่ที่ผู้บริหารสูงสุด โดยต้องมีผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มุ่งมั่น จริงใจ ทุ่มีเท เสียสละ มีความหนักแน่นชัดเจน วางตัวเป็นกลาง ไม่เห็นแก่พวกพ้อง และต้องมีการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรเพื่อสร้างความผูกพัน และพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุตามพันธกิจหลักของสถาบันการศึกษา ตลอดจนจะต้องมีการสร้างภาวะผู้นำของผู้บริหารในทุกระดับ เพื่อให้เกิดการพัฒนาในทุก ๆ ส่วนอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับการศึกษาของ Masood (2015) ศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำ (Leadership) เป็นปัจจัยควบคุมปัจจัยทั้งหมด ผู้นำเป็นผู้ขับเคลื่อนสู่ผลลัพธ์ มีหน้าที่ที่ต้องทำกิจกรรมที่สอดคล้องกับแผนงานขององค์กร และพัฒนาความสามารถขององค์กรอันนำไปสู่การมีผลปฏิบัติงานในระดับสูง และผู้นำเป็นปัจจัยที่สำคัญในการดำเนินงานให้บรรลุผลความเป็นเลิศ โดยผู้นำเป็นผู้นำแนวทางกลยุทธ์ และกระบวนการต่าง ๆ ไปสู่การปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของงานอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น องค์กรที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศต้องมีปัจจัยที่ขับเคลื่อน คือ ภาวะผู้นำ ผู้นำที่มีความเป็นเลิศ ควรที่จะพัฒนาและเอื้ออำนวยให้วิสัยทัศน์และพันธกิจขององค์กรประสบผลสำเร็จ ผู้นำพัฒนาค่านิยมขององค์กร และระบบต้องกำหนดเพื่อความสำเร็จอย่างยั่งยืน และมีการปฏิบัติให้สอดคล้องกับความจริงโดยการกระทำและพฤติกรรมจากข้อค้นพบดังกล่าว ควรมุ่งเน้นการพัฒนาคุณลักษณะของผู้นำเพื่อการพัฒนาองค์การความเป็นเลิศในการ

บริหาร ตั้งแต่การพัฒนากระบวนการคัดเลือก/สรรหาผู้บริหาร การพัฒนาเป็นผู้บริหารมืออาชีพ อีกทั้งการพัฒนา
กลุ่มรองผู้อำนวยการ/ผู้ช่วยผู้อำนวยการ หัวหน้าภาควิชา หัวหน้างาน เพื่อเตรียมการเป็นผู้บริหารมืออาชีพ
มีภาวะผู้นำที่มีความเป็นสากล เป็นผู้ซึ่งสามารถเผชิญต่อปัญหาสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง ในสถานการณ์
ต่าง ๆ กัน และความหลากหลายทางวัฒนธรรม

2. ปัจจัยการมุ่งเน้นบุคลากร เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในลำดับที่ 2 มีตัวแปรที่บรรยาย 21 ตัวแปร
ทั้งนี้ อาจกล่าวได้ว่า วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ต้องให้ความสำคัญกับบุคลากรในองค์การ
และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันมีการแข่งขันทางเศรษฐกิจ และการดำเนินงานขององค์การ
ทุกภาคส่วนมีการพัฒนา และเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ดังนั้น การจัดการเตรียมผู้บริหารและบุคลากรเพื่อเตรียม
ความพร้อมในการแข่งขันของวิทยาลัยพยาบาล นับว่ามีความสำคัญเพื่อให้ผู้บริหารและบุคลากร มีศักยภาพที่
ดีที่สุด มีความสามารถจัดการแก้ปัญหาเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว กระตือรือร้น มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความ
เป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ โดยข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับ Ruben (2014)
กล่าวถึงการมุ่งเน้นบุคลากร ควรมีระบบการวางแผนกำลังคน การสรรหา การจ้าง การบรรจุรักษามูลค่าบุคลากรที่
เหมาะสม สอดคล้องกับเกณฑ์รางวัลคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ พ.ศ.2558 การบริหารจัดการภาครัฐที่
กล่าวถึงในหมวด 5 การมุ่งเน้นระบบบุคลากร สิ่งที่สำคัญที่สุดที่องค์กรในปัจจุบันจะต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่ง
คือ การบริหารจัดการทุนมนุษย์ ซึ่งเป็นวิธีการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันยุคเศรษฐกิจ การพัฒนาองค์
ความรู้โดยให้ความสำคัญกับการบริหารคน นับตั้งแต่การสรรหาคัดเลือกบุคลากรที่เหมาะสม การพัฒนา
บุคลากร และการรักษาค่านิยมในองค์การ ดังนั้น องค์กรจะต้องบริหารจัดการเพื่อให้มีบุคลากรซึ่งมีศักยภาพที่ดี
ที่สุด (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2557) สอดคล้องกับแนวคิดความเป็นเลิศของ Peter &
Waterman (1988) กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญ คือ การเพิ่มผลผลิตโดยอาศัยพนักงานให้ความสำคัญกับคุณค่า
และคุณภาพการบริการที่มุ่งสู่ผู้รับบริการ Dubrin (2012) ให้ความเห็นว่า การมีบุคลากรที่เพียงพอจะทำให้มั่นใจ
ว่าจะทำให้องค์การไปสู่เป้าหมายได้ เช่นเดียวกับรายงานผลการวิจัยของ Nihal, Nigel & Robin (2008) ศึกษา
เกี่ยวกับการดำเนินการที่เป็นเลิศ สำหรับองค์กรในประเทศนิวซีแลนด์ พบว่า การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล
มีอิทธิพลทางตรงต่อผลลัพธ์ขององค์กรมากที่สุด โดยผู้บริหารให้ความสำคัญกับการสร้างคุณค่ากับบุคลากรทุกระดับ
เพื่อช่วยให้เกิดการดำเนินการเกิดผลสัมฤทธิ์ร่วมกันของเป้าหมายขององค์การ ซึ่งสมาชิกทุกคนถือว่าเป็นทรัพยากร
ที่มีคุณค่าต่อองค์กร สอดคล้องกับปัจจัยความเป็นเลิศของมูลนิธิบริหารคุณภาพแห่งชาติยุโรป ที่มุ่งเน้นการบริหาร
บุคคลในองค์การ เป็นปัจจัยที่ขับเคลื่อนที่สำคัญที่จะนำไปสู่ปัจจัยที่เป็นผลลัพธ์ (Results) โดยองค์การที่มีความ
เป็นเลิศต้องมีการบริหารจัดการ พัฒนาและให้อิสระในการปฏิบัติงานอย่างเต็มศักยภาพทั้งในระดับรายบุคคล
ระดับทีมงานและระดับองค์การ บุคลากรได้รับการสนับสนุนอย่างยุติธรรม มีความเท่าเทียมกันและมอบอำนาจ
หน้าที่ให้แก่บุคลากร มีการสร้างพันธะสัญญาในการใช้ความรู้และทักษะในการทำงานเพื่อประโยชน์ขององค์การ
(Brusoni, Damian, Sauri, Jackson, Komurcugil, Rostlund, et al, 2014) สอดคล้องกับโมเดลความเป็น
เลิศของนิสต์ (NIST, 2014) พบว่า การมุ่งเน้นผู้ปฏิบัติงานมีอิทธิพลโดยตรงกับผลลัพธ์การดำเนินงานที่ดี ซึ่ง
องค์การที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศจะให้ความสำคัญกับการสร้างความผูกพันของผู้ปฏิบัติงานที่ดีกับบุคลากรทุกระดับ
โดยมีระบบการวางแผนกำลังคน การสรรหา การจ้าง การบรรจุรักษามูลค่าบุคลากรที่เหมาะสม และการสร้าง
สภาพแวดล้อมที่ดี เพื่อรักษาบรรยากาศในการทำงานที่มีความปลอดภัย มั่นคง เกื้อกูลการทำงานของบุคลากร
ในระยะยาว

3. ปัจจัยการมุ่งเน้นการปฏิบัติการ เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญลำดับที่ 3 มีตัวแปรที่บรรยาย 10 ตัวแปร ทั้งนี้อาจกล่าวได้ว่า ในปัจจุบันวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข มีการจัดทำแผนปฏิบัติการที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของกระทรวงสาธารณสุข สถาบันพระบรมราชชนกมีแผนงานโครงการและกิจกรรมการพัฒนาศูนย์ความเป็นเลิศทางวิชาการด้านสุขภาพที่มีการกำหนดผลลัพธ์การดำเนินงานของศูนย์ฯ มีจุดเน้นการพัฒนาและบริการวิชาการตามบริบทของวิทยาลัย ซึ่งจะทำให้เกิดการพัฒนาสุขภาพที่ดีของประชาชนในพื้นที่เป้าหมายของวิทยาลัยพยาบาล อันจะส่งผลต่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน มีการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการยืนยันปัจจัยที่ว่า วิทยาลัยพยาบาลควรมีการมุ่งเน้นความเป็นเลิศด้านการบริการวิชาการ/การถ่ายทอดนวัตกรรมและเทคโนโลยี/การสอน (Training Center) ด้วย เพื่อให้เกิดการผลักดันการออกแบบการปฏิบัติการให้มีความเป็นมาตรฐาน มีความเป็นเลิศ ได้รับการยอมรับ และเป็นประโยชน์ในระบบสุขภาพของประเทศ ซึ่งวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข จะต้องดำเนินการตามมาตรฐานสากลให้ครอบคลุมด้านมาตรฐาน ด้านศักยภาพ และด้านการดำเนินการตามภารกิจการจัดการศึกษาที่กำหนด สอดคล้องกับงานวิจัยของคำเพชร ฐิริปัญญา (2550) พบว่า ปัจจัยความสำเร็จของสถาบันอุดมศึกษาระดับโลกขึ้นอยู่กับคุณภาพของภารกิจหลักของการศึกษาระดับอุดมศึกษา ได้แก่ หลักสูตรและการสอน การวิจัย การบริการทางวิชาการ และมิติทางวัฒนธรรม สถาบันต้องมีการควบคุมการดำเนินงานอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ โดยข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐในหมวด 6 การมุ่งเน้นการปฏิบัติการ ที่ว่าด้วยแง่มุมที่สำคัญทั้งหมดของการจัดการกระบวนการ การให้บริการ และกระบวนการที่สำคัญที่ช่วยสร้างคุณค่าแก่ผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการบรรลุพันธกิจของส่วนราชการ ตลอดจนกระบวนการสนับสนุนที่สำคัญต่าง ๆ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2557) สอดคล้องกับเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ ปี พ.ศ.2557-2558 ที่ว่าด้วยการมุ่งเน้นการปฏิบัติการ สอดคล้องกับมณฑลวิญญูโสภิต (2558) พบว่า การมุ่งเน้นการปฏิบัติการเป็นตัวจักรสำคัญที่สุดที่ส่งผลต่อผลลัพธ์ ผู้บริหารและทีมงานต้องมุ่งมั่นเอาใจใส่ดูแลออกแบบ พัฒนาระบบกลไก ตรวจสอบกระบวนการทำงานต่าง ๆ ให้มากขึ้นด้วยเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่เป็นเลิศ

4. ปัจจัยการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในลำดับที่ 4 มีตัวแปรที่บรรยาย 11 ตัวแปร ทั้งนี้อาจกล่าวได้ว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลกระทบโดยตรงต่อการพัฒนาวิทยาลัยพยาบาลในภาพรวม ซึ่งองค์การที่โปร่งใสย่อมได้รับความไว้วางใจจากสังคมและประชาชนทุกภาคส่วน ตลอดจนส่งผลดีต่อเสถียรภาพขององค์การ และความเจริญก้าวหน้าของประเทศ (คณะอนุกรรมการการอุดมศึกษา, 2552) โดยข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับ Salmi (2014) กล่าวถึงกลไกการขับเคลื่อนสถาบันการศึกษาชั้นนำ คือ การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งสถาบันจะต้องมีระบบการกำกับดูแลกิจการภายในสถาบันที่มีความยืดหยุ่นเหมาะสม สอดคล้องกับบริบทของแต่ละสถาบัน มีระบบบริหารจัดการที่โปร่งใสชัดเจน เช่นเดียวกับพิชฌาย์วีร์ สินสวัสดิ์ (2555) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นสถาบันการศึกษาในกำกับของรัฐ พบว่า วิทยาลัยควรให้ความสำคัญต่อปัจจัยด้านธรรมาภิบาลโดยผู้บริหารมีความเป็นมืออาชีพ ยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน และบุคลากรมีศักยภาพเชิงวิชาการ เช่นเดียวกับบุศรินทร์ สุจริตจันทร์ (2553) และสุนทรีย์ คำเพ็ง (2549) สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2556) มุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพของ

สถาบันในระดับอุดมศึกษาต้องให้ความสำคัญกับความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ มีการตรวจสอบได้ และมีธรรมาภิบาลที่ดี

5. ปัจจัยกระบวนการจัดการเรียนการสอนเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในลำดับที่ 5 มีตัวแปรที่บรรยาย 8 ตัวแปร ทั้งนี้อาจกล่าวได้ว่า วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ในฐานะสถาบันอุดมศึกษา เฉพาะทางมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับกระบวนการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนานักศึกษาพยาบาลให้สอดคล้องกับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ อัตลักษณ์ของสถาบัน ให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาและวิชาชีพโดยข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับเอสเทอร์แมน นอคคาล่า และสไตเนล (Estermann, Nokkala & Steinel, 2011) กล่าวถึงความสำเร็จของการบริหารสถาบันอุดมศึกษาในยุโรป ประกอบด้วย การมีโปรแกรมวิชาการที่ยอดเยี่ยม โดยปัจจัยนี้ดำเนินการภายใต้พันธกิจ ที่เป็นจุดเน้นและเป็นนโยบายของสถาบันอุดมศึกษานั้น สอดคล้องกับรายงานแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทยกับการเตรียมความพร้อมในศตวรรษที่ 21 ที่กล่าวถึงกระบวนการจัดการเรียนการสอนเป็นกระบวนการที่ผู้สอนและผู้เรียนช่วยกันจัดกิจกรรมขึ้นมา ต้องมีความทันสมัย สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก และความหลากหลายทางวัฒนธรรม เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์อันจะทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจ ทักษะ ความสามารถ เจตคติ และค่านิยมที่ดี ซึ่งการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการเรียนและจุดเน้นของสาระสำคัญ ผู้สอนควรมียุทธวิธีในการดำเนินงานเพื่อให้ได้ผลดี คือ ผู้สอนมีการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ คิด ค้นคว้า เพื่อแสวงหาหลักการแนวทางต่าง ๆ และผู้สอนต้องมีวิธีการใหม่ ๆ นำมาใช้จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยวิธีการที่หลากหลายโดยเน้นการจัดการเรียนการสอนที่ทันสมัยสอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559) สอดคล้องกับ Gibbs (2008) เสนอแนวคิดของการสอนที่เป็นเลิศภายใต้โครงการการได้รับรางวัลในการสอน ซึ่งการสอนที่เป็นเลิศนั้นต้องมุ่งเน้นผู้เรียน การเรียนรู้ของผู้เรียน และสิ่งสนับสนุนเพื่อการพัฒนาผู้เรียน จุดเน้นที่สำคัญมากที่สุด คือการสร้างสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง และการพัฒนาหลักสูตรหรือโปรแกรมการจัดการเรียนรู้ รองลงมาคือ การสอน โดยคำนึงถึงสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีในแต่ละบริบทนั้น ๆ และผู้สอนควรศึกษาข้อมูลความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อผู้สอน กระบวนการจัดการเรียนรู้ นอกจากนี้ผู้สอนมีงานวิจัยเพื่อการพัฒนาผู้เรียน มีการพัฒนาวัตกรรมการสอน และอาจารย์มีความเป็นผู้นำทางด้านวิชาการ สอดคล้องกับงานวิจัยของชนสิทธิ์ สิทธิสูงเนิน ที่พบว่า การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ประกอบด้วย ด้านเทคนิควิธีการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ด้านการใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล จิตวิทยาการเรียนรู้ และการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ที่เน้นการปฏิบัติจริง และสอดคล้องกับตัวชี้วัดคุณภาพการสอน ในปี ค.ศ.2015 ของหนังสือพิมพ์ไทมส์ไฮเออร์เอ็ดูเคชันซัพพลีเมนต์ (Times Higher Education Supplement) จากสหราชอาณาจักร พบว่าสถาบันการศึกษาควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพการสอนด้านสภาพแวดล้อมในการเรียนและสื่อการเรียนรู้ให้มีความทันสมัย เพื่อผลสัมฤทธิ์ด้านวิชาการหรือวิชาชีพ

6. ปัจจัยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในลำดับที่ 6 มีตัวแปรที่บรรยาย 7 ตัวแปร ทั้งนี้อาจกล่าวได้ว่า ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารเป็นพื้นฐานขององค์การสาธารณะที่จะค้นคว้าและสนับสนุนการทำงานของผู้บริหาร ช่วยในการจัดระบบสารสนเทศในส่วนของการบริการสาธารณะให้ถูกต้อง

ใช้ในการกำกับติดตามและควบคุมระบบสนับสนุน สร้างความเข้าใจและสร้างความสัมพันธ์ระหว่างองค์การ (Heeks, 2010) โดยข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2558) พบว่า แนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยกับการเตรียมความพร้อมสู่ศตวรรษที่ 21 สถานศึกษาต้องมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่จะช่วยให้เกิดความคล่องตัวในการสื่อสาร การแลกเปลี่ยนข้อมูลการเรียนรู้อย่างทั่วถึงในองค์การ และการจัดการความรู้เป็นการสร้างโอกาสการเรียนรู้และสะท้อนผลงานของทุกระดับในองค์การ เช่นเดียวกับราตรี ศรีไพรวรรณ และพฤทธิ ศรีบรรณพิทักษ์ (2556) และพิชญาวีร์ สีนสวัสดิ์ (2555) สอดคล้องกับแนวคิดหลักเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศด้านการศึกษาของบัลดริจ กล่าวถึงในประเด็นการจัดการสารสนเทศ การใช้ข้อมูลและสารสนเทศเป็นเครือข่ายความรู้ของสถาบันในการสนับสนุนการตัดสินใจ การจัดการความรู้ และผลิตนวัตกรรม สำหรับกระบวนการในการรวบรวมวิเคราะห์จัดการและปรับปรุงข้อมูลและสารสนเทศขององค์การ ซึ่งถือว่ามีความสำคัญ และสามารถพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันขององค์การได้ในระดับหนึ่ง (Baldrige, 2015) เช่นเดียวกับการบริหารแนวใหม่ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2551) พบว่า การใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่เป็นองค์ความรู้เพื่อการบริหารจัดการ เปิดโลกทัศน์ให้บุคลากรได้มีโอกาสศึกษายุทธวิธีการปฏิบัติที่ดีของหน่วยงานอื่นเพื่อเป็นการพัฒนาจากภายในที่ยั่งยืน สร้างสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ การเปลี่ยนระบบความคิดของบุคลากรให้เห็นความสำคัญของผู้รับบริการ พัฒนาบุคลากรให้ทำงานในลักษณะประสานความร่วมมือ มีการประชาสัมพันธ์อย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง

7. ปัจจัยการวางแผนกลยุทธ์ เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในลำดับที่ 7 มีตัวแปรที่บรรยาย 8 ตัวแปร ทั้งนี้ อาจกล่าวได้ว่า การวางแผนกลยุทธ์ส่งผลต่อความสำเร็จของสถาบัน เนื่องจากการวางแผนกลยุทธ์จะต้องมีการกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ พันธกิจ ทำให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รู้ถึงเป้าหมาย แนวทาง วิธีการที่สถาบันจะดำเนินการ ส่งผลให้บุคลากรในสถาบัน สามารถนำความคิดสร้างสรรค์นำความรู้ความสามารถของตนมาใช้ในการปฏิบัติงานตามเป้าหมายที่สถาบันกำหนด อันส่งผลให้สถาบันประสบความสำเร็จได้ตามเป้าหมาย วัตถุประสงค์ พันธกิจที่กำหนด (วิเชต คำบุญรัตน์ และเลิศชัย สุธรรมานนท์, 2557) โดยข้อค้นพบดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับกรณีการบริหารของมหาวิทยาลัยเทมส์ วาลเลย์ เป็นสถาบันที่ได้รับการยอมรับว่าดำเนินการอย่างจริงจังในการพัฒนาความเป็นเลิศในการบริหาร เริ่มต้นจากการประเมินตนเองทำให้รู้ว่าปัญหาคืออะไร นำมาสู่ขั้นตอนของการจัดลำดับความสำคัญ นำไปสู่การจัดทำแผน ต้องพิสูจน์ให้เห็นว่าการจัดลำดับความสำคัญ และแผนมีความสัมพันธ์กับพันธกิจขององค์การอย่างไร กระบวนการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนต้องยึดภารกิจเป็นตัวตั้งนำไปสู่แผนการพัฒนาองค์การให้ดีขึ้น สิ่งสำคัญของการพัฒนาองค์การ บุคลากรทุกคนต้องมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2551) สอดคล้องกับปัจจัยที่สำคัญของความเป็นเลิศในการบริหารสถาบันอุดมศึกษา คือ การวางแผนกลยุทธ์ สถาบันการศึกษาต้องคำนึงถึงภารกิจ บทบาท และแผนงานโครงการต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลง (Baldrige, 2015) เช่นเดียวกับศูนย์องค์การความเป็นเลิศ กล่าวถึงองค์การจะประสบความสำเร็จตามพันธกิจหลักได้นั้น จำเป็นต้องมีการวางแผนกลยุทธ์ เนื่องจากเป็นแนวทางที่จะทำให้องค์การดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ มุ่งสู่ความสำเร็จขององค์การได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล และประสิทธิภาพ (The Center of Organization Excellence, 2014) และสอดคล้องกับปัจจัยความเป็นเลิศของมูลนิธิบริหารคุณภาพแห่งชาติยุโรป ปัจจัยหลักคือนโยบายและกลยุทธ์ขององค์การที่เป็นเลิศ ต้องมีการปฏิบัติที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และพันธกิจโดยการพัฒนา

กลยุทธ์ที่เน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หน่วยงานย่อยหรือแผนกต้องมีการปฏิบัติที่ก่อให้เกิดผลที่ดี สำหรับนโยบาย แผน วัตถุประสงค์ และกระบวนการทำงานต้องถูกพัฒนา มีการปรับกลยุทธ์ มอบหมายให้ดำเนินการตามกลยุทธ์ที่กำหนด (EFQM, 2010) สอดคล้องกับเกณฑ์การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ พ.ศ.2558 ในหมวด 2 การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ เป็นการประเมินการดำเนินการในการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ วิธีการในการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ กลยุทธ์หลัก และแผนปฏิบัติการ มีการถ่ายทอดเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ และการวัดผลความก้าวหน้าสำหรับการจัดทำยุทธศาสตร์ วิธีการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ และกลยุทธ์หลักรวมถึงการยกระดับความสามารถในการแข่งขัน ผลการดำเนินการโดยรวม และความสำเร็จในอนาคต (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2557) อีกทั้งสอดคล้องกับรางวัลคุณภาพแห่งชาติปี พ.ศ.2557-2558 เกณฑ์หลัก คือ การวางแผนเชิงกลยุทธ์สามารถใช้สร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กร ไม่ว่าจะเป็นองค์กรขนาดใดหรืออยู่ในธุรกิจใด เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและปรับปรุงผลลัพธ์ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันสร้างความสอดคล้องไปในแนวทางเดียวกันของแผนงาน กระบวนการ การตัดสินใจบุคลากร การปฏิบัติการ และผลลัพธ์ เกณฑ์ให้มุมมองโดยภาพรวมว่าองค์การอยู่ระดับใดและจำเป็นต้องเคลื่อนไปสู่ระดับใด (สำนักงานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ, 2556)

ปัจจัยที่ 8 การมุ่งเน้นผลลัพธ์การดำเนินงาน เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในลำดับที่ 8 อาจกล่าวได้ว่า วิทยาลัยพยาบาล เป็นสถาบันอุดมศึกษาวิชาชีพเฉพาะทางในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข มีบทบาทโดยตรงในการผลิต และพัฒนาพยาบาลให้ได้บัณฑิตพยาบาลที่มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพอยู่ในมาตรฐานวิชาชีพที่สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานการอุดมศึกษา และตามข้อบังคับสภาการพยาบาลโดยข้อค้นพบดังกล่าว สอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินของสถาบันอุดมศึกษาระดับปริญญาตรี รอบสี่ พ.ศ.2559-2563 มุ่งเน้นที่ผลลัพธ์การดำเนินงานที่ดีในด้านคุณภาพศิษย์ โดยตัวบ่งชี้ที่ 1 กำหนดไว้ว่า ผู้เรียนเป็นคนดี และตัวบ่งชี้ที่ 2 ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามหลักสูตร และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต และผู้เรียนได้รับรางวัล/การยอมรับ/ยกย่อง ที่สะท้อนความรู้ความสามารถในระดับชาติ/นานาชาติ (สำนักมาตรฐานและคุณภาพอุดมศึกษา, 2557) สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เสนอไว้ในแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2551-2565) ระบุว่า การพัฒนาคุณภาพบัณฑิตที่ดี มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ บัณฑิตจะมีคุณภาพได้ก็ต่อเมื่อการบริหารการศึกษาที่มีคุณภาพ ซึ่งบัณฑิตควรจะได้รับพัฒนาให้มีความพร้อมมากที่สุดเมื่อไปทำงานจริง ในระดับที่เรียกว่า “บัณฑิตพร้อมใช้” (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2551) สอดคล้องกับงานวิจัยของสิทธิชัย สอนสุภี (2554) พบว่า ความเป็นเลิศของมหาวิทยาลัย องค์ประกอบสำคัญอันดับแรก คือ คุณภาพบัณฑิต เช่นเดียวกับพิบูล โกสยานันท์ (2555) พบว่า การบริหารวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ที่มีประสิทธิผล คือ คุณภาพบัณฑิต สอดคล้องกับกรณีการจัดลำดับความเป็นเลิศของสถาบันการศึกษาพยาบาล ในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นการจัดลำดับสถาบันการศึกษาพยาบาลที่มีชื่อเสียง จะมุ่งเน้นไปที่คุณภาพของผู้เรียน ผู้เรียนมีทิศทางในการเรียนที่ถูกต้อง U.S News & World Report กำหนดเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาในภาพรวมของสถาบัน และการวัดผลผลิต (All Nursing Schools, 2557) และสอดคล้องกับเดอะเอลิส (The A-List Nursing School Rankings, 2558) มีการประเมินสถาบันการศึกษาพยาบาล โดยมีเกณฑ์หลักในเรื่องคุณภาพทางวิชาการ และเปอร์เซ็นต์ของผู้สำเร็จการศึกษาที่สามารถสอบผ่านการทดสอบของ NCLEX-RN Test ของสภาการพยาบาลแห่งประเทศไทย สอดคล้องกับหลักเกณฑ์

วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้

ความเป็นเลิศของมูลนิธิการวิจัย NIH Research Funding พิจารณาการมุ่งเน้นความเป็นเลิศจากเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการวิจัยของสถาบันการศึกษา ให้แก่อาจารย์ และบุคลากร (Commission of College Nursing Education, 2015)

การนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารต้นสังกัดที่เกี่ยวข้อง และผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ควรสนับสนุนการนำปัจจัยที่ได้จากงานวิจัยในครั้งนี้ ไปใช้ประโยชน์ในการเพิ่มสมรรถนะความเป็นเลิศในการบริหารที่เหมาะสมกับบุคลากร และในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้บริหาร ควรเน้นเนื้อหาที่เกี่ยวกับการจัดการกับปัจจัยทั้ง 8 ประการ เพื่อเป็นประโยชน์ และเหมาะสมกับบริบทที่จำเป็นในวิทยาลัยพยาบาลต่อไป

2. ผู้บริหารต้นสังกัดที่เกี่ยวข้อง และผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ควรมุ่งเน้นการพัฒนาคุณลักษณะของผู้นำเพื่อการนำองค์กรสู่ความเป็นเลิศในอนาคต ตั้งแต่การพัฒนาระบบการคัดเลือก/สรรหาผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาลและการพัฒนาเป็นผู้บริหารมืออาชีพ อีกทั้งการพัฒนากลุ่มรองผู้อำนวยการ/ผู้ช่วยผู้อำนวยการ หัวหน้าภาควิชา หัวหน้างาน เพื่อเตรียมการเป็นผู้บริหารมืออาชีพ มีภาวะผู้นำที่มีความเป็นสากล เป็นผู้ซึ่งสามารถเผชิญต่อปัญหา สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ต่าง ๆ กัน และความหลากหลายทางวัฒนธรรม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยปัจจัยต่าง ๆ ของความเป็นเลิศในการบริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข
2. ควรศึกษาวิจัยรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศ ของวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข และสถาบันการศึกษาพยาบาลในประเทศไทย

รายการอ้างอิง

กระทรวงสาธารณสุข. (2559). คำสั่งของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขที่ 1534/2559 เรื่องการกำหนดโครงสร้างของสถาบันพระบรมราชชนก.

คณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2552). รายงานผลการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการการอุดมศึกษาเรื่องสภาพปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพและมาตรฐานการอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.

คำเพชร ฤทธิปัญญา. (2550). การนำเสนอยุทธศาสตร์พัฒนาสถาบันสถาบันอุดมศึกษาไทยสู่การเป็นมหาวิทยาลัยระดับโลก. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชนสิทธิ์ สิทธิสูงเนิน. (2553). การพัฒนารูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ของอาจารย์ในศูนย์เรียนรู้โครงการมหาวิทยาลัยชีวิต. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- บุศรินทร์ สุจริตจันทร์. (2553). รูปแบบองค์การที่มีศักยภาพการทำงานสูงของวิทยาลัยพยาบาลสังกัด
กระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บุรทิน ขำภีรัฐ. (2554). การวิเคราะห์โปรไฟล์เพื่อการคาดการณ์แนวโน้มความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ
ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- พิกุล โกสิยานันท์. (2555). การพัฒนารูปแบบการบริหารวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข
ที่มีประสิทธิผล. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยอีสเทอร์นเอเชีย, 6(1): 178-190.
- พิชญาวีร์ สีนสวัสดิ์. (2555). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐของวิทยาลัย
พยาบาลสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหาร
การศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พลฤทธิ์ เทศจิบ. (2552). การถดถอยขององค์การและแนวทางปรับตัวสู่ความเป็นเลิศ (Organizational
Decline and Turn Around to Excellence). วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, 2(9):
206-218.
- ไพฑูรย์ สีนลรัตน์. (2557). สรุปย่อรายงานการวิจัยกระบวนการค้นพบใหม่ในการบริหารจัดการอุดมศึกษาไทย
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สืบค้นเมื่อ 12 ธ.ค. 57 จาก <http://www.oknation.net>
- มณฑา วิญญูโสภิต. (2558). การพัฒนาระบบบริหารคุณภาพโรงเรียนสองภาษาเอกชนตามเกณฑ์รางวัล
คุณภาพแห่งชาติ. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย, 7(1): 293-306.
- วิจิตร ศรีสอ้าน. (2552). มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐในทัศนะศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร ศรีสอ้าน. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.
- วิเชศ คำบุญรัตน์ และเลิศชัย สุธรรมานนท์. (2557). ตัวแบบภาวะผู้นำที่เหมาะสมกับการบริหาร
สถาบันอุดมศึกษาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ. เอกสารการประชุม
วิชาการปัญญาวิวัฒน์ ครั้งที่ 4. สถาบันการจัดการปัญญาวิวัฒน์.
- ศศิรัศมิ์ ประสาทแก้ว, จรัสดี วิทยาภรณ์ และอิศรัญญา รินไธสง. (2557). ปัจจัยเชิงสาเหตุทุกระดับใน
การพัฒนามหาวิทยาลัย ส่องค์กรสมรรถนะสูงแบบบูรณาการพหุมิติศึกษากรณีมหาวิทยาลัยวลัย
ลักษณ์มหาวิทยาลัยทักษิณและมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัย
สงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี, 25(1): 51-71.
- ศุภลักษณ์ เศษระพานิช. (2550). ระบบการบริหารที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศของสถานศึกษาเอกชน.
วิทยานิพนธ์ ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- สมัชชาสุขภาพแห่งชาติ. (2557). มติ 3 การปฏิรูปการศึกษาวิชาชีพด้านสุขภาพให้สอดคล้องกับ
จำเป็นด้านสุขภาพในบริบทสังคมไทย: สาระสำคัญของแผนยุทธศาสตร์พัฒนาการศึกษาสำหรับ
กำลังคนด้านสุขภาพในศตวรรษที่ 21 (พ.ศ.2557-พ.ศ.2561). สืบค้นเมื่อ 31 ธ.ค. 57
จาก <http://classic.samatcha.org/?q=taxonomy/term/170>.

- สถาบันพระบรมราชชนก. (2558). **คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน วิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก**. สืบค้นเมื่อ 28 เม.ย. 58. จาก <http://www.pi.ac.th.Group/360>
- สถาบันพระบรมราชชนก. (2559). **ร่างฉบับแก้ไขล่าสุดแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศาสนาสถาบันพระบรมราชชนก พ.ศ.2559-2563**. สืบค้นเมื่อ 1 พ.ค. 59. จาก <http://www.pi.ac.th>.
- สิทธิชัย สอนสุก. (2554). **โมเดลสมการโครงสร้างของปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศของมหาวิทยาลัย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุนทรีย์ คำเพ็ง. (2549). **การพัฒนาแบบการบริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข**. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุรรัตน์ ดวงสุวรรณ. (2555). **รูปแบบการบริหารจัดการมหาวิทยาลัยเฉพาะทาง**. ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2557). **เกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ พ.ศ. 2558 Public Sector Management Quality Award**. กรุงเทพฯ: วิชั่นพรีนซ์แอนดมีเดีย.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2556). **แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 11 (2555-2559)**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **การเรียนรู้สู่การปฏิบัติ การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ: สหราชอาณาจักร กลุ่มประเทศแอฟริกาใต้ และญี่ปุ่น**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559). **รายงานผลการศึกษาระดับสมบูรณโครงการวิจัยเรื่องการกำหนดแนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยกับการเตรียมความพร้อมสู่ศตวรรษที่ 21**. สืบค้นเมื่อ 24 ม.ค. 59. จาก www.onec.go.th
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559). **(ร่าง) กรอบทิศทางแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2574**. สืบค้นเมื่อ 11 พ.ค. 59 จาก http://www.onec.go.th/onec_backoffice/uploaded/Outstand/2016-EdPlan.
- สำนักงานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ. (2556). **คู่มือเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ ปี 2557-2558**. กรุงเทพฯ: แกรนด์อาร์ต ครีเอทีฟ.
- Baldrige. (2015). **Baldrige Excellence Framework (Education): Criteria Category and Item Commentary 2015-2016**. Retrieved April 12, 2016 from http://www.nist.gov/baldrige/publications/education_criteria.cfm.
- Brusoni, M., Damian, R., Sauri, J. G., Jackson, S., Komurcugil, H., Rostlund, A., et al. (2014). **The Concept Excellence in Higher Education**. Brusel: ENQA EISBEL Press.
- Commission of College Nursing Education. (2015). **Best Nursing Schools and Colleges, 2015**. Retrieved December 23, 2015 from <http://www.collegeatlas.org/nursing-college-rankings.html>.

- Dubrin, A. J. (2012). **Essential of Management**. (9th ed). New York: South-Western College Publishing.
- EFQM. (2010). **The European Foundation for Quality Management Excellence Model**, Retrieved June 15, 2014 from <http://www.efqm.org/en>.
- Estermann, Thomas, Nokkala, Terhi. & Steinel Monika. (2011). **University Autonomy in Europe II. The Scorecard**. Brussels: EUA.
- Gibbs, G. (2008). **Conceptions of Teaching Excellence Underlying Teaching Award Schemes**. New York: The Higher Education Academy.
- Mintzberg, H. (1983). **Structure in Five: Designing Effective Organizations**. Newjersey: Englewood Cliffs. ใน ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์ (2549). **ทฤษฎีองค์การสมัยใหม่**. กรุงเทพฯ: ชนาเพลส.
- National Institute of Standard and Technology (NIST). (2014). **Education Criteria for Performance Excellence**. Retrieved June 15, 2014 from <http://www.baldrige.nist.gov/>
- Heeks, Richard. (2010). Public Sector Management Information System. **Dissertation International**, 55(10): 3073-A.
- Ruben, D. B. (2014). **Excellence in Higher Education Guide: an Integrated Approach to Assessment, Planning and Improvement in Colleges and Universities**. United State of America: Workbook Alk. Paper.
- Salmi, Jamil. (2014). **The Challenge of Establishing World Class Universities**. Retrieved June 20, 2014, from <http://www.sitersources.worldbank.org>. **Asian Journal of Research in Business Economics and Management**, 3(5): 29-61.
- The Center of Organization Excellence. (2014). **Organizational Effectiveness**. Retrieved June 10, 2014 from www.center4oe.com